

DE LA VEU A LES LLETRES

DECLARACIÓ

En el moment d'entrar a les escoles infantils, les disparitats lingüístiques entre nens i nenes de la mateixa edat poden ser aclaparadores. És una realitat injusta que marca la trajectòria escolar individual i crea des de l'inici condicions propenses al fracàs.

L'abandonament o el fracàs escolar sol ser la culminació d'un itinerari que s'inicia els primers anys de vida. Té múltiples causes, però una de les més rellevants és la carència de les destreses lingüístiques necessàries per a prosperar a l'escola, i específicament per aprendre a llegir i escriure. Per uns resulta un aprenentatge senzill i gratificant i per altres, un enorme desafiament, a vegades insalvable. I aquest desequilibri es va accentuant amb el pas dels anys.

Lamentablement, milers de nens i nenes assumeixen aviat que l'escola a la qual van entrar il·lusionats no els pertany ni els té en compte. I, majoritàriament, aquesta percepció negativa té a veure amb un dèficit en el domini de la llengua materna. Aquest desavantatge pot fer que una institució ideada per a la integració i el progrés dels éssers humans es converteixi sense pretensions en un espai de frustració i segregació.

Aquesta injusta situació no és irreversible. Pot evitar-se o reduir-se. El cervell humà, sobretot en la infància, posseeix una extraordinària plasticitat, per la qual cosa és possible estimular-lo i millorar-ne les seves capacitats. La societat en el seu conjunt ha de promoure mesures que evitin les conseqüències negatives de les desigualtats lingüístiques i culturals, perquè quan un nen o una nena fracassen a l'escola, la societat en el seu conjunt fracassa.

Llegir a la infància

Nombroses evidències científiques demostren que els estímuls cognitius i afectius prematurs, sobretot els relacionats amb el llenguatge, tenen una influència determinant en el posterior desenvolupament escolar. Entre les moltes activitats que ajuden en aquest sentit, una de les més importants és la lectura en veu alta de contes, poemes, rimes, tirallongues... Els seus beneficis són clars:

- Crea moments d'intimitat entre els qui llegeixen i els qui escolten, reforça els vincles afectius i ajuda a explorar, expressar i compartir emocions, que és una activitat fonamental a la vida humana, més encara si estan construint les maneres de sentir i de relacionar-se amb el món.

- Promou la conversa, l'escolta atenta i l'intercanvi de pensaments, records, fantasies, experiències, pors, desitjos, dubtes... És a dir, fa possible la trobada serena entre el món dels adults i el món de la infància.

- Estimula l'activitat de les àrees cerebrals relacionades amb la comprensió narrativa i la creació d'imatges mentals, la qual cosa repercuteix directament en l'aprenentatge de la llengua oral, la lectura i l'escriptura.

- Influeix en el desenvolupament cognitiu de la infància al donar l'oportunitat d'escoltar, pensar, sentir, preguntar, respondre, associar..., és a dir, de posar en joc moltes de les capacitats de la ment.

- Té un impacte significatiu en el desenvolupament del llenguatge gràcies al fet que introdueix a la infància en el territori de la llengua materna d'una manera pausada i afectuosa: les paraules desconegudes

apareixen carregades de sentit i d'emoció, l'estructura i les convencions de la llengua escrita esdevenen familiars gràcies als relats llegits una vegada i una altra, les correspondències entre els sons de la llengua materna i les grafies que els representen es van desvetllant a poc a poc.

- Afavoreix una millor comprensió dels relats gràcies a la mediació dels lectors experimentats que actuen com a models i guies.

- Facilita la relació amb el llenguatge dels llibres, més significatiu i complex que el llenguatge parlat, i instaura una relació cordial amb els llibres i la lectura, des del moment en què aquests primers contactes es presenten embolcallats d'afecte i benestar.

- Fa que nens i nenes actuïn com a lectors encara que no hagin après a llegir i a la vegada fa possible que el llenguatge literari entri a formar part de les seves vides estimulants el seu imaginari, el seu interès per les històries i el seu pensament narratiu.

- La lectura en veu alta contribueix, en definitiva, a crear un entorn favorable per al desenvolupament cognitiu, emocional i social de la infància, la qual cosa ajuda a prevenir o atenuar els riscos de fracàs escolar.

Una feina col·lectiva

Llegir en veu alta hauria de ser una activitat habitual a la llar. Gràcies a la seva repercussió en la formació dels afectes i del rendiment acadèmic, seria bo que mares i pares s'involucressin en aquesta activitat amb passió i convicció.

De la mateixa manera, les persones implicades en la cura i l'educació de la infància, des de l'àmbit de la docència al de la pediatria, la infermeria, les biblioteques o el voluntariat, haurien d'adquirir el compromís d'impulsar la lectura en veu alta en els seus respectius entorns, pensant sobretot en els que no poden gaudir a les seves llars d'aquesta oportunitat.

Els promotors d'aquesta declaració pública som conscients que llegir en veu alta a nens i nenes és una activitat que per si mateixa no soluciona els desavantatges socials i les carències culturals, però afavoreix que l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura siguin una meta més fàcil per a tots els nens i nenes, sense distinció, al mateix temps que propicia una major relació emocional entre les persones adultes i la infància.

Confederación Española de Asociaciones de Padres y Madres del Alumnado (CEAPA)

Asociación Española de Pediatría de Atención Primaria

Asociación Española de Amigos del Libro Infantil y Juvenil

Fundación Germán Sánchez Ruipérez

Associació de Mestres Rosa Sensat

Acción Educativa

Federación Española de Sociedades de Archivística, Biblioteconomía, Documentación y Museística (FESABID)

Asociación Española de Lectura y Escritura

Escuela Andaluza de Salud Pública

Asociación Entrelibros